

UUTISET

Finanssikriisistä 10 vuotta: Syvällä käynyt Suomi nousi muita hitaammin. Kokonaistuotannon määrä on

Finanssikriisi käynnisti suurten

Eurooppaan roihahtaan levinnyt kriisi nosti perussuomalaiset valtapuolueeksi.

Kymmenen vuotta finanssikriisistä

Teija Sutinen HS

YHDYSVALTAIN finanssikriisistä kuului etäistä kummaa, kun kansanedustajat tistitänä 16. syyskuuta 2008 siirtyivät eduskunnan kahvilasta täydistuntosalin ja alkoivat puhua valtion seuraavan vuoden budjetista.

Iso investointipankki, Lehman Brothers, oli mennyt konkurssiin päivää aikaisemmin. Vaikuttaisiko se jotenkin Suomeen? Harva salin rientänyt aavisti, että siitä alkaisi talouden pudotus, joka vaikuttaisi Suomeen kymmenen vuoden ajan. Vielä harvempi osasi odottaa, että perussuomalaisen silloinen väänsuomen eduskuntaryhmä pääsis seuravissa vaaleissa 39 kansanedustajaan.

”USA:n pankkikriisin seuraukset tulevat näkymään myös Euroopassa. Kuinka vakavana, sitä emme vielä osaa arvioida”, kertoi valtiovarainministeri Jyrki Katainen (Kok) eduskunnalle budjettia esitellessään.

KANSAINVÄLISESTÄ laskusuhdanteesta oli ollut selvää merkkejä jo ennen finanssikriisiä.

Kotimaassa metsäteollisuus muuttui rajua vauhia. Budjetin käsittelevä edeltäneellä viikolla alan yhtiöt UPM ja Stora olivat ilmoittaneet alkovansa vähentää tehtaitaan yhteensä 5 000 työpäivää.

Finanssisektorin mylerryksen päälle tuntuu pahaenteiseltä.

”Maailmantalous vetää Suomeakin mukanaan alaspäin, ja myös Suomessa tuliaan näkymään ikäviä lukuja”, Katainen jatkoi.

Hänen mukaansa tilanne oli silti erilaan kuin 1990-luvun laimassa: Suomessa ei ollut asuntojen hintakuplaa, yritysten taset olivat kunnossa, ja valuuttainarvo oli nyt vakaa euro.

Pankit vaikuttivat kestäville, koska ne olivat jo aiemmassa laimassa menneet mankelin läpi.

KATAISEN oli hyvä esitellä budjettia, olhan Suomen julkinen talous hänen mukaansa Luxemburgn jälkeen koko euroalueen toiseksi parhaassa kunnossa. Hallitus teki budjetissa miljardiluokan veronalennukset.

Lehmanin konkurssi oli vasta alkusoittoa. Valtiovarainministerin pahin päivä tuli 10. lokakuuta 2008, noin kaksi viikkoa ennen syksyn kuntavaaleja.

Katainen on itse kertonut, että on poliittisen uransa aikana tuntenut pelkoa vain kerran, ja se oli juuri tuona perjantaina. Pankkien välinen rahaliikenne hyttyi, mikä olisi pahimmillaan voinut johtaa dominomaisen pankkijärestelmän romahduseen ympäri maailman. Likviditeetin puute olisi kaatanut vakavaraisetkin pankit.

KATAINEN soitti sinä iltana valtiosihteeri Raimo Sallakselle ja mietti tämän kanssa, voisivatko pankit kaatua Suomessakin. Kumpikaan ei tiennyt vastausta, saati sitä, miten tilanteesta tulitaisiin ulos.

Eri puolilla maailmaa, pankkisaaleissa ja ministeriöiden käytävillä, tuijotettiin tyhjiyteen. Tämä kului reunalla käväisyn hetki ei välitynyt kansalaisille, ehkä onneksi. Paniikki oli se, mitä viimeksi kaivattiin.

Viikonlopun aikana euroalueen ja Yhdysvaltain yhteisoperaatiossa hallitukset rientsivät

hätiin ja päättivät turvata pankkien rahoituksen. Sellaista ei ollut tehty aikaisemmin.

Toukokuussa 2008 Katainen oli jo optimistisempi. Hän sanoi eduskunnan kyselytunnilla, että Suomen talous on yksi Euroopan vahvimpia, ”ellet vahvin”.

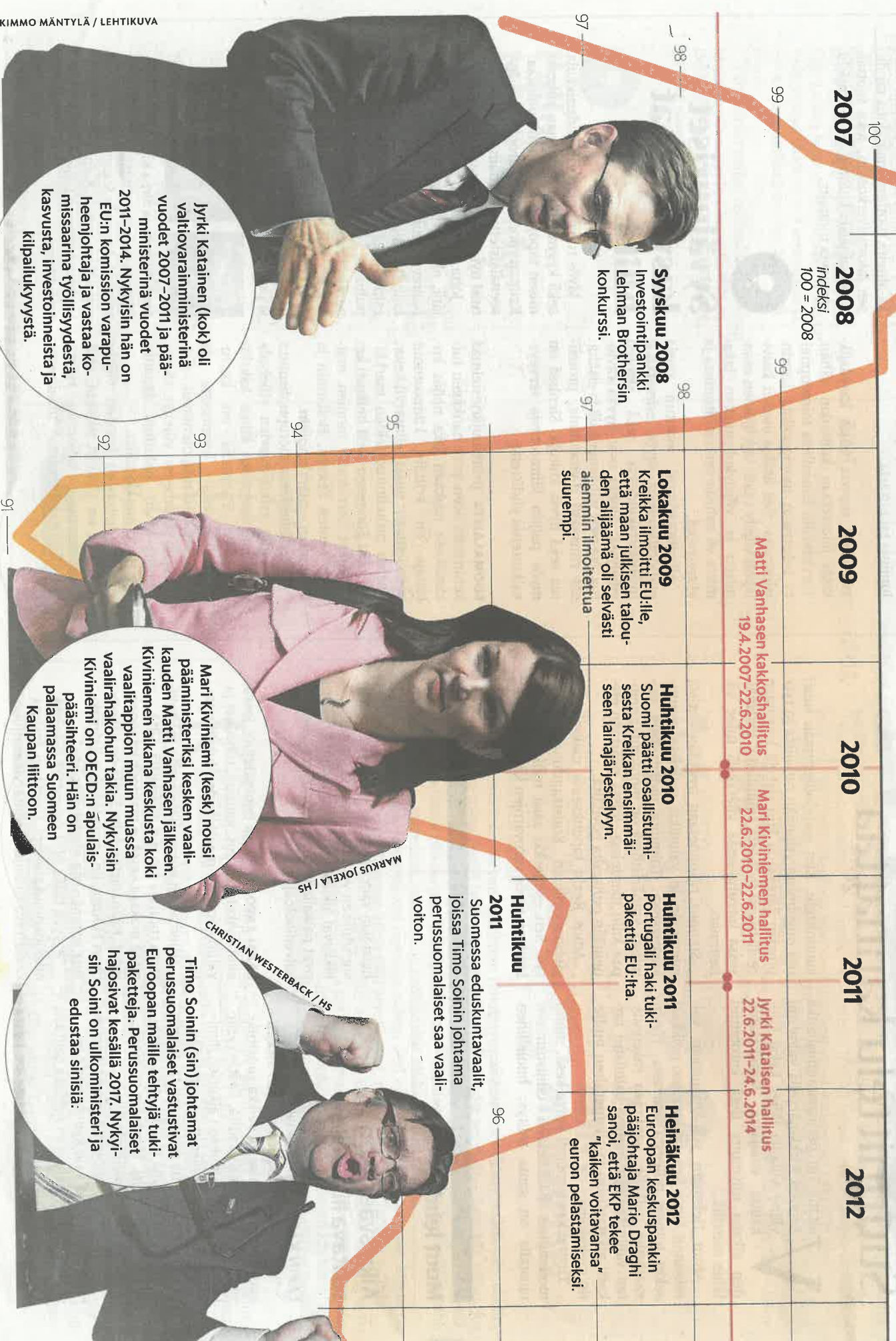
”Meillä on mahdollisuus selvittää hyvinkin tilapäisestä sokista. Kysymys on henkisesti mielenlähästä, siitä, kuinka suomalaiset luottavat omaan tulevaisuuteensa. Ei ole syytä paniikkiin.”

Jälkikäteen Kataisen on väitetty syksyllä 2008 sanoneen, ettei finanssikriisi koskisi Suomea.

Sellaista suoraa sirtaattia ei löydy eduskunnan pöytäkirjoista, eikä hänellä itselläänkään ole mielekkäviä, että olisi missään niin sanonut.

SYKSYLLÄ Suomen talouskasvu alkoi hidastua.

Seuraavana vuonna bruttokansantuote jäi yli kahdeksan prosenttia pienemmäksi kuin vuotta aiemmin. Vientin määttä laski viidenneskellä. Investoinnit jäättyvät. Suomeen osui uusi sokki – metsäteollisuuden vaikeuksien lisäksi myös Nokia-sektori meni polvilleen.

KIMMO MÄNTYLÄ / LEHTIKUVA

Jyrki Katainen (Kok) oli valtiovarainministerinä vuodet 2007-2011 ja pääministerinä vuodet 2011-2014. Nykyisin hän on EU:n komission varapuheenjohtaja ja vastaa komissaarina työllisyydestä, kasvusta, investoinneista ja kilpailukyvyistä.

Mari Kiviniemi (Kesk) nousi pääministeriksi kesken vaalikauden Matti Vanhasen jälkeen. Kiviniemen aikana keskusta koki vaalitappion muun muassa vaalirahakohun takia. Nykyisin Kiviniemi on OECD:n apulaispääsihteerin. Hän on palaamassa Suomeen Kaupan liittoon.

Timo Soinin (Sin) johtamat perussuomalaiset vastustivat Euroopan malle tehtyjä tukipaketteja. Perussuomalaiset hajosivat kesällä 2017. Nykyisin Soini on ulkoministeri ja edustaa sinisiä.